

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hizb-ut Tahrir Emiri Şeyh Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası
Takipçilerinin Sorularına Verilen Cevaplar

Soru Cevap

Zaruretler Yasakları Mubah Kılar Kaidesi

Ebu'l Kasım Nassar

Soru:

Değerli Şeyh, es Selamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakâtuh,

Zaruretler yasakları mubah kılar şeri kaidesi hakkında soru sormak istiyorum. Zaruretler sözcüğünden şeri amaç nedir? Amacımı açıklamak adına iki durumu sadece bir örnek olarak vereceğim:

Birincisi: Şeyh Yusuf Kardavi, eğitim amacıyla yabancı okullarda başörtünün çıkarılmasına izin verdi ve bunu zaruretler bölümünden addetti.

İkincisi: Erkek doktorların kadın doğumuna girmesi.

Eğer zaruretler sadece ölüm ve yok olma anı ile sınırlı dersek, o zaman neden erkek doktorlar hamile kadınların avret yerlerine bakıyorlar hatta bazen kadın doğumuna giriyorlar. Örneğin bu, kadın doktorun yokluğunda zaruretler kapsamına girer...

Zaruretler, ölüm anı ile sınırlı dersek, o halde bu iki durumda, eğitim ve doğum anında zaruret hali tahakkuk etmiyor. Bunu nasıl açıklarız?

Allah Subhânehu ve Teâlâ sizi korusun ve sizi cennet ile mükâfatlandırın

Cevap:

Aleykum'us Selam ve Rahmetullahi ve Berakâtuh,

Bazı âlimler "zaruretler yasakları mubah kılar" kaidesine kail oldular. Bu kuralı kabul edenler, bir dizi deliller ileri sürdüler:

Bakara suresi 173. ayet:

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَنزِيرِ وَمَا أُهْلَ بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

"Allah size ancak ölüyü (leşi), kanı, domuz etini ve Allah'tan başkası adına kesileni haram kıldı. Her kim bunlardan yemeye mecbur kalırsa, başkasının hakkına saldırmadan ve haddi aşmadan bir miktar yemesinde günah yoktur. Şüphe yok ki Allah çokça bağışlayan çokça esirgeyendir."

Maide süresi 3. ayet:

كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَخَرُّوا إِلَيْهِ حَرَمًا مِمَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَالطَّيِّبَاتِ وَمِمَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ غُلَّابٌ إِذْ يَخِرُّونَ مِنْهُ لَمَسَ لُؤْلُؤُهَا خَالٍ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَخَرُّوا إِلَيْهِ حَرَمًا مِمَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَالطَّيِّبَاتِ وَمِمَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ غُلَّابٌ إِذْ يَخِرُّونَ مِنْهُ لَمَسَ لُؤْلُؤُهَا خَالٍ

Kim, gönülden günaha yönelmiş olmamak üzere açlık halinde dara düşerse (haram etlerden yiyebilir). Çünkü Allah çok bağışlayıcı ve esirgeyicidir."

Nahl süresi 115. ayet:

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَنزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

(Allah) size, sadece ölü hayvanı, kanı, domuz etini ve Allah'tan başkası adına kesilen hayvanı haram kıldı. Ancak kim mecbur kalırsa (başkalarının haklarına) saldırmaksızın, sınırı da aşmadan (bunlardan yiyebilir). Çünkü Allah çok bağışlayan, pek esirgeyendir."

Bu kuralı inceleyen kimse, kuralın doğru olmadığını görür. Bu kuralı savunanlar tarafından ileri sürülen deliller onların görüşlerine delalet etmez. Bilakis açlık nedeniyle mecbur kalınırsa ölü eti ve benzerlerinden yemenin caiz olduğuna delalet ederler.

Kim, açlık halinde dara düşerse." Ayette geçen "mahmasa" sözcüğü, ölüme yakın açlık demektir. Ancak o zaman haram olan şeyler yenebilir. Mecbur kalmak, ayette de açıkça görüldüğü gibi, açlık ile sınırlıdır. Diğer hususlara uygulanmaz. Lafız, genel ya da mutlak değil ki anlamının içine diğer hususlar da girsin. Aksine sadece açlık ile kayıtlıdır.

Bu kuralı savunanlar tarafından yapılan bazı açıklamalarda kural, ruhsat olarak addediliyor. Kaldı ki ruhsat bile bir nassa muhtaçtır. Nass olmadan akıl ruhsatı belirleyemez. Örneğin, yolculuk

ya da hastalık anında Ramazan orucu tutulmayabilir. Çünkü bu konuda nass vardır. Allah *Subhânehu ve Teâlâ* şöyle buyurdu:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ
“Ey iman edenler! Oruç sizden önce gelip geçmiş ümmetlere farz kılındığı gibi size de farz kılındı. Umulur ki korunursunuz. Sayılı günlerde olmak üzere (oruç size farz kılındı). Sizden her kim hasta yahut yolcu olursa (tutamadığı günler kadar) diğer günlerde kaza eder.”

[Bakara 183-184] Nassın varit olduğu bütün ruhsatlar böyledir.

Dolayısıyla bu kural, doğru bir kural değildir ve kuralı savunanlar gibi umuma hamledilmez. Doğrusu şudur ki bu kuralı savunanların dayandığı deliller, zaruret halinde Allah’ın haram kıldığı yiyeceklerden yemek ya da içmek için Müslümana ruhsat veriyor. Bundan öteye geçmezler. Diğer durumlarda zaruret halinde ruhsat için başka deliller gerekiyor.

Kayda değerdir ki bu kural, günümüzde maymuncuk haline gelmiştir. Çünkü zaruretler sözcüğü elastiki bir sözcüktür. Bu sözcüğe binaen tüm haramlar mubah sayılıyor. İnsanlar, zaruretler sözcüğünü kendi görüşlerine uygun yorumlayarak birçok şeyi onun altına sokuyorlar. Hatta zaruret adına birçok haram işleniyor.

Zaruretler yasakları mubah kılar kaidesine binaen muasır âlimler tarafından caiz görülen sorudaki örneklere gelince, kesinlikle câiz değildir. Yetişkin Müslüman kadın, başörtüsü takmakla yükümlüdür. Yabancı okullarda okumak bahanesiyle başörtüsünü çıkaramaz, caiz değildir. Aksine okumak istediği halde başörtüsü ile yabancı okullarda okuyamıyorsa, başörtüsü ve cilbaba izin veren başka okullar araştırmalıdır. Ya da okumak için başka yollar aramalıdır. Yahut başörtüsünü çıkarmadan okuyabileceği bir ülkeye mahremiyle birlikte göç etmelidir. Çünkü eğitim ve okuma bahanesiyle yetişkin kadına başörtüsünü çıkarmasına izin veren bir delil yok.

Tedavi amacıyla doktorun kadının avret yerlerine bakmasına gelince, keza bu da zaruretler yasakları mubah kılar kuralı altına girmez. Çünkü tedavinin caiz olduğunu gösteren deliller var. Örneğin Tirmizi’nin Usame b. Şerik’ten rivayet ettiğine göre

قَالَتِ الْأَعْرَابُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَلَا نَتَدَاوَى؟ قَالَ: «نَعَمْ، يَا عِبَادَ اللَّهِ تَدَاوُوا، فَإِنَّ اللَّهَ لَمْ يَضَعْ دَاءً إِلَّا وَضَعَ لَهُ شِفَاءً، أَوْ قَالَ: دَوَاءً إِلَّا دَاءً وَاجِدًا» قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا هُوَ؟ قَالَ: «الْهَرَمُ»
“Evet, ey Allah’ın kulları tedavi olunuz. Çünkü Allah yarattığı her bir hastalık için mutlaka şifasını ya da devasını yaratmıştır. Ancak bir hastalık müstesnadır” buyurdular. Bunun üzerine o nedir? Ey Allah’ın Rasûlü dediklerinde, “O İhtiyarlıktır” buyurdu.” Şüphesiz ki avreti açmak, birçok durumda tedavi için kaçınılmazdır. Tedavinin caiz olduğu ile ilgili deliller avret için de geçerlidir. Bu gibi durumlarda avreti açmak, tedavi edilecek yerler için söz konusudur. Diğer avret yerlerinin açılması caiz olmaz, yani sadece tedavi edilecek yerler açılır.

Kardeşiniz Ata İbn Halil Ebu Raşta

Facebook sayfasının linki:

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=220629058105179>

H.16 Rabiü’s Sâni 1437
M.26 Ocak 2016